ЗВІТ

результати комплексного оцінювання якості освітнього процесу здобувачами освітньо-наукового ступеня доктора філософії третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальностей
021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
В1 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
освітньо-наукова програми
Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
та
Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
осінній семестр 2026/2027 н. р.

З метою внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності, організації зворотного зв'язку зі здобувачами, пошуку ефективних шляхів підвищення якості освітнього процесу[i] та визначення напрямів удосконалення освітньо-наукової програми і освітнього середовища Харківської державної академії дизайну і мистецтв відповідно до Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти в Харківській державній академії дизайну і мистецтв[ii] було проведено опитування здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальностей 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво та В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво освітньо-наукових програм: Аудіовізуальне мистецтво та виробництво та Аудіовізуальне мистецтво та виробництво щодо якості освітньо-наукової програм Аудіовізуальне мистецтво та виробництво (зі змінами 2025) та В1 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» (зі змінами) відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 15.05.2024 № 686).

Метою опитування було вивчення думки здобувачів щодо змісту, структури та актуальності двох ОНП; організації навчання та можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії; якості викладання та освітньої взаємодії; оцінювання результатів навчання; навчання через дослідження; якості наукового керівництва; дослідницького та професійного середовища; інтернаціоналізації; ресурсної, організаційної та інформаційної підтримки; академічної доброчесності, етики та авторського права; участі здобувачів у забезпеченні якості та розвитку ОНП.

Таке опитування є формою участі здобувачів вищої освіти у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та реалізації принципу студент-центрованого навчання.

Навчання у Харківській державній академії дизайну і мистецтв, як і у всіх навчальних закладах України, протікає в реаліях сьогодення, що обумовлює необхідність всіх учасників освітнього процесу адаптуватися до діяльності в

умовах воєнного стану. Це і вимушене переміщення студентів і викладачів Академії в інші регіони не тільки України, але і за кордони нашої держави, необхідність проводити заняття у дистанційній та змішаних формах, що особливо складно і для викладачів, і для студентів з урахуванням особливостей навчання у закладі вищої художньої освіти і, найголовніше – психологічна готовність викладачів і студентів адаптуватися до умов навчання під час війни. На час проведення опитування Харків – у зоні бойових дій[iii]

Опитування проводилось 28-30 вересня 2026 року шляхом анонімного анкетування, за допомогою гугл-форм. Характеристика вибірки: в опитуванні взяло участь 4 респондента - 100% від загальної кількості - 2 студентів освітньо-наукової програми Аудіовізуальне мистецтво та виробництво (зі змінами) та 2 студенти програми Аудіовізуальне мистецтво та виробництво (зі змінами) денної форми навчання. Група гомогенна за ознакою освітньої програми. Усі респонденти навчаються за очною формою здобуття освіти та переважно перебувають у місті Харкові.

При організації навчання за фаховими дисциплінами унікальною особливістю Харківської державної академії дизайну і мистецтв є невелика чисельність здобувачів у студентських групах. Ця особливість полегшує реалізацію індивідуального підходу до підготовки здобувачів, але ускладнює проведення кількісного аналізу отриманих результатів з дотриманням належних критеріїв репрезентативності.

Методика оцінювання та розрахунку результатів

Анкета містить шкальні, номінальні, множинні та відкриті питання, отже передбачено застосування різних способів опрацювання отриманих відповідей. Кількісне узагальнення здійснювалося лише для шкальних питань, тоді як відповіді на номінальні, множинні та відкриті питання аналізувалися окремо за частотою вибору відповідних варіантів та змістом наданих відповідей.

Для оцінювання шкальних тверджень використовувалася 7-бальна шкала Лайкерта:

1 — повністю не згоден(на);
2 — переважно не згоден(на);
3 — скоріше не згоден(на);
4 — важко визначитися;
5 — скоріше згоден(на);6 — переважно згоден(на);
7 — повністю згоден(на).
Не можу оцінити

Додатково передбачалася опція «Не можу оцінити» (Н/О). Вона не розглядалася як восьмий бал шкали та не включалася до розрахунку середньої оцінки.

Середня оцінка за окремим твердженням розраховувалася за формулою:

- $\bar{x} = \Sigma xi / nвалідних,$
- де xi — числові оцінки від 1 до 7;
- nвалідних — кількість респондентів, які надали числову оцінку відповідного твердження.

Для узагальнення результатів також було розраховано середні показники за тематичними блоками анкети. Середній показник тематичного блоку визначався на основі середніх оцінок шкальних тверджень, що входять до відповідного блоку. Відповіді на номінальні, множинні та відкриті питання до такого розрахунку не включалися та аналізувалися окремо.

Середній показник тематичного блоку використовувався як описовий узагальнювальний показник, що дає можливість представити загальну тенденцію оцінювання окремих складових ОНП та зіставити результати за тематичними напрямами. З огляду на невелику кількість респондентів (n = 4), відмінності між середніми показниками тематичних блоків не інтерпретувалися як статистично значущі, а використовувалися виключно для описового узагальнення отриманих результатів.

Блок 1. Відомості про здобувача та мотиви вибору

У дослідженні взяли участь чотири здобувачі освіти: два респонденти (50 %), які навчаються на 2-му році та два (50 %) — на 4-му році аспірантури. Усі респонденти навчаються за очною формою та переважно перебувають у місті Харкові.

Усі респонденти (100 %) серед причин вибору аспірантури ХДАДМ на першому місці зазначили відповідність ОНП їхнім науковим і професійним інтересам. Друге місце у рейтингу варіантів відповідей щодо мотивів вибору закладу освіти - відповідність тематики та напрямів наукових досліджень у ХДАДМ напряму дисертаційного дослідження здобувачів, можливість працювати з науковим керівником, обраним для підготовки дисертації. Серед інших мотивів вибору аспірантури були зазначені прагнення поглибити дослідницькі компетентності та здобути ступінь доктора філософії; попередній позитивний досвід навчальної, наукової чи професійної взаємодії з Академією; прагнення продовжити дослідження в межах сформованої наукової школи / наукового напряму; можливості професійного, викладацького та кар’єрного розвитку; належність до академічної та професійної спільноти у сфері культури і мистецтва; рекомендації викладачів, науковців, випускників або колег.

Отримані результати свідчать, що основними мотивами вибору аспірантури ХДАДМ є відповідність освітньо-наукової програми науковим і професійним інтересам здобувачів, відповідність напрямів наукових досліджень

тематиці дисертаційної роботи та можливість взаємодії з обраним науковим керівником.

Блок 2. Зміст, структура та актуальність ОНП

Результати оцінювання змісту, структури та актуальності ОНП представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

№	Показник	$\bar{x}$
5	Зміст ОНП відповідає сучасній проблематиці аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва	**7,00**
6	Освітні компоненти ОНП логічно взаємопов'язані та забезпечують послідовність підготовки здобувача	**7,00**
7	Зміст ОНП відповідає потребам науково-дослідної діяльності	**7,00**
8	ОНП сприяє формуванню компетентностей, необхідних для подальшої наукової, педагогічної та професійної діяльності	**7,00**
9	Співвідношення теоретичної підготовки, самостійної роботи та роботи над дисертаційним дослідженням є доцільним	**7,00**
10	Зміст навчальних дисциплін враховує сучасні наукові, мистецькі, технологічні та професійні практики	**7,00**

Середній показник блоку — 7,00.

Отримані результати засвідчують високу оцінку здобувачами змісту, структури та актуальності ОНП. Максимальні середні оцінки ($\bar{x}$ = 7,00) отримали всі винесені на оцінку показники.

Щодо необхідності змістового оновлення навчальних дисциплін думки респондентів співпали: всі опитувані (100 %) зазначили, що навчальні дисципліни освітньо-наукових програм Аудіовізуальне мистецтво та виробництво (зі змінами) та Аудіовізуальне мистецтво та виробництво (змінами) не потребують суттєвого оновлення.

Таким чином, результати свідчать про високу оцінку змісту та структури ОНП.

Блок 3. Організація навчання та індивідуальна освітня траєкторія

Результати оцінювання представлено в таблиці 2.

Таблиця 2

№	Показник	$\bar{x}$
12	Баланс між синхронним, асинхронним навчанням та самостійною роботою є доцільним	**7,00**
13	Час, передбачений індивідуальним планом на теоретичну підготовку, є достатнім	**7,00**
14	Наявність достатньої інформації про можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії	**7,00**

15	Процедура вибору навчальних дисциплін є зрозумілою, доступною та прозорою	**7,00**
16	Перелік вибіркових дисциплін дозволяє враховувати тематику дисертаційного дослідження та професійні інтереси	**7,00**
17	Організація навчання є достатньо гнучкою з урахуванням безпекової ситуації та умов воєнного стану	**6,75**

Середній показник блоку — 6,96.

Усі респонденти (100 %) зазначили, що їхні особисті науково-дослідні пріоритети, інтереси та авторські розробки під час формування або уточнення теми дисертації були враховані повною мірою.

Результати свідчать про високу оцінку організації навчання та можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії. Максимальні середні оцінки ($\bar{x} = 7{,}00$) отримали питання щодо балансу між синхронним, асинхронним навчанням і самостійною роботою; відповідності переліку вибіркових дисциплін тематиці дисертаційного дослідження та професійним інтересам; гнучкості організації навчання з урахуванням безпекової ситуації та умов воєнного стану.

Блок 4. Якість навчання та викладання

Оцінювання якості викладання окремих навчальних дисциплін здійснювалося лише за наявності у респондента відповідного досвіду навчання. Відсутність оцінки позначено як Н/О і не включено до розрахунку середнього значення. Результати оцінювання представлено в таблиці 3.

Таблиця 3

Навчальна дисципліна / викладач	**n валідних**	**Н/О**	**$\bar{x}$**
Методологія наукових досліджень в сфері мистецтвознавства, проф. АЛФЬОРОВА З.І.	4	0	**7,00**
Філософія мистецтв, проф. ВОЗНЯК В.С.	3	1	**6,67**
Мистецтво в контексті сучасного культурного процесу, проф. КОВАЛЬОВА М.М.	3	1	**6,75**
Проєктно-грантова діяльність, доц. КРИВУЦ С.В.	4	0	**7,00**
Іноземна мова в науковій діяльності (англ.), проф. ЄРМАКОВА Т.С.	4	0	**7,00**
Теорія і практика редагування наукового тексту, доц. КАЛАШНИК О.В.	4	0	**7,00**
Сучасна історіографія проблем АВМ та виробництва, проф. АЛФЬОРОВА З.І.	4	0	**7,00**
Теорія і історія сучасного мистецтва, проф. АЛФЬОРОВА З.І.	4	0	**7,00**
Іноземна мова в науковій діяльності (англ.), проф. ЄРМАКОВА Т.С. 2	4	0	**7,00**
Управління науковими проєктами, доц. КРИВУЦ С.В.	3	1	**7,00**

Теорія і методика мистецької освіти, доц. БОРБУНЮК В.О.	4	0	**6,75**
Культура наукової мови, доц. КАЛАШНИК О.В.	3	1	**7,00**
Актуальні проблеми АВМ, проф. АЛФЬОРОВА З.І.	4	0	**7,00**
Цифрові технології в сфері АВМ, доц. СВИНАРЕНКО М.С.	3	1	**7,00**

Середній показник блоку 6,94.

Результати оцінювання засвідчують високий рівень задоволеності якістю викладання дисциплін, щодо яких респонденти мали відповідний досвід. Середні оцінки всіх оцінених дисциплін знаходяться в межах від 6,67 до 7,00 бала.

Дисципліни, щодо яких усі респонденти не мали відповідного досвіду, не оцінювалися; тому середня оцінка для них не розраховувалася.

Окремо респонденти оцінювали загальні аспекти якості навчання та освітньої взаємодії (див.Таблиця 4).

Таблиця 4

№	Показник	$\bar{x}$
20	Методи навчання сприяють активній участі аспірантів у навчальному та дослідницькому процесі	**7,00**
21	Викладачі доцільно використовують цифрові інструменти та технології	**7,00**
22	Викладачі забезпечують конструктивний зворотний зв’язок щодо виконаних завдань	**7,00**
23	Навчальне середовище забезпечує можливість відкритої, коректної та безпечної наукової дискусії	**7,00**

Середній показник блоку — 7,00.

Усі загальні аспекти якості навчання та викладання отримали максимальну середню оцінку ($\bar{x} = 7,00$).

На відкрите питання щодо дисциплін або аспектів викладання, які потребують удосконалення, конкретних пропозицій респонденти не надали.

Блок 5. Оцінювання результатів навчання

Результати оцінювання представлено в таблиці 5.

Таблиця 5

№	Показник	$\bar{x}$
25	Критерії оцінювання з навчальних дисциплін є зрозумілими та повідомляються завчасно	**7,00**
26	Форми контролю відповідають змісту навчальних дисциплін і очікуваним результатам навчання	**7,00**
27	Оцінювання навчальних досягнень є об’єктивним і прозорим	**7,00**

Середній показник блоку — 7,00.

Результати свідчать про високу оцінку системи оцінювання результатів навчання. Максимальне значення ($\bar{x}$ = 7,00) отримали всі твердження, що стосуються оцінювання результатів навчання.

Блок 6. Навчання через дослідження

Результати оцінювання представлено в таблиці 6.

Таблиця 6

№	Показник	$\bar{x}$
28	Навчання за ОНП сприяє розвитку здатності самостійно планувати та здійснювати наукове дослідження	**7,00**
29	ОНП забезпечує достатню методологічну підготовку для виконання дисертаційного дослідження	**7,00**
30	Створюються можливості для поєднання теоретичного дослідження з аудіовізуальною, творчою та/або медіавиробничою практикою	**7,00**
31	Наявні можливості апробації результатів дослідження на конференціях, семінарах, круглих столах та інших заходах	**7,00**
32	Наявна достатня інформаційна та методична підтримка щодо підготовки наукових публікацій	**7,00**

Середній показник блоку — 7,00.

Результати засвідчують високий рівень оцінювання можливостей навчання через дослідження. Всі п’ять показників отримали максимальне середнє значення ($\bar{x}$ = 7,00).

Щодо головного стимулу до наукової активності під час роботи над дисертацією двоє респондентів (50 %) зазначили фахову підтримку наукового керівника, один (25 %) — можливість апробації та публікації результатів дослідження, один (25 %) — особисту внутрішню мотивацію. На пропозицію обрати декілька (не більше трьох) варіантів відповідей і надати відповідь на відкрите питання респонденти не відгукнулися.

Блок 7. Наукове керівництво

Результати оцінювання представлено в таблиці 7.

Таблиця 7

№	Показник	$\bar{x}$
34	Тематика та наукова компетентність наукового керівника відповідають напряму дисертаційного дослідження	**7,00**
35	Регулярність отримання змістовного зворотного зв’язку від наукового керівника	**7,00**
36	Науковий керівник сприяє розвитку дослідницької самостійності	**7,00**

37	Науковий керівник сприяє апробації, публікації та представленню результатів дослідження	**7,00**

Середній показник блоку — 7,00.

Результати засвідчують високий рівень задоволеності науковим керівництвом. Максимальну середню оцінку ($\bar{x} = 7,00$) отримали всі винесені на оцінювання показники.

Блок 8. Дослідницьке та професійне середовище

Результати оцінювання представлено в таблиці 8.

Таблиця 8

№	Показник	$\bar{x}$
38	Можливості для професійного та наукового спілкування з викладачами, науковцями та іншими аспірантами	**6,75**
39	ОНП сприяє взаємодії аспірантів із професійним середовищем аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва	**7,00**
40	Можливості участі у дослідницьких, аудіовізуальних, творчих та/або медіапроєктах	**7,00**
41	Освітньо-наукове середовище ХДАДМ підтримує академічну свободу, професійну етику та взаємоповагу	**7,00**

Середній показник блоку — 6,94.

Результати свідчать про високу оцінку взаємодії аспірантів із професійним середовищем аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва, дослідницького та професійного середовища ХДАДМ. Максимальні середні оцінки отримали можливості участі у дослідницьких, аудіовізуальних, творчих та медіапроєктах, а також підтримка академічної свободи, професійної етики та взаємоповаги ($\bar{x} = 7,00$).

Високим є показник можливості для професійного та наукового спілкування з викладачами, науковцями та іншими аспірантами ($\bar{x} = 6,75$).

Усі респонденти (100 %) охарактеризували освітньо-наукове середовище ХДАДМ в умовах воєнного стану як «гнучке та адаптивне». На пропозицію обрати декілька варіантів відповідей і надати відповідь на відкрите питання респонденти не відгукнулися.

Блок 9. Інтернаціоналізація

Результати оцінювання представлено в таблиці 9.

Таблиця 9

№	Показник	$\bar{x}$
43	Своєчасність отримання інформації про міжнародні конференції, гранти, стажування та програми академічної мобільності	**7,0**
44	ОНП створює можливості для включення аспірантів у міжнародну академічну та професійну спільноту	**7,0**
45	Можливості представляти результати дослідження у міжнародному академічному та/або професійному середовищі	**7,0**

Середній показник блоку — 7,00.

Результати засвідчують найвищу оцінку рівня інтернаціоналізації. Максимальну середню оцінку ($\bar{x}$ = 7,00) отримали всі винесені на оцінювання показники.

Блок 10. Ресурси, організаційна та інформаційна підтримка

Результати оцінювання представлено в таблиці 10.

Таблиця 10

№	Показник	$\bar{x}$
46	Доступ до бібліотечних, наукових та інформаційних ресурсів, необхідних для виконання дослідження	**7,00**
47	Доступ до цифрових ресурсів, програмного забезпечення та/або спеціалізованого обладнання	**7,00**
48	Організаційна, координаційна та інформаційна підтримка з боку відділу аспірантури	**6,75**
49	Взаємини та культура комунікації зі співробітниками відділу аспірантури відповідають принципам професійної етики та взаємоповаги	**7,00**

Середній показник блоку — 6,94.

Результати свідчать про високу оцінку ресурсної, організаційної та інформаційної підтримки. Найвищий показник ($\bar{x}$ = 7,00) отримав доступ до бібліотечних, наукових та інформаційних ресурсів, доступ до цифрових ресурсів, взаємин та культура комунікації зі співробітниками відділу аспірантури.

Організаційна, координаційна та інформаційна підтримка з боку відділу аспірантури отримала високий показник $\bar{x}$ = 6,75.

Щодо каналів комунікації двоє респондентів безпосередньо зазначили месенджери (Telegram, Viber тощо), ще двоє обрали комплексний варіант «Всі перераховані» / «Всі перераховані вище».

Серед пріоритетних форм підтримки аспірантів троє респондентів (75 %) обрали спрощення та цифровізацію адміністративних процедур, один (25 %) —. матеріальну підтримку дослідницької діяльності.

Блок 11. Академічна доброчесність, етика та авторське право

Результати оцінювання представлено в таблиці 11.

Таблиця 11

№	Показник	$\bar{x}$
52	Правила та вимоги академічної доброчесності в ХДАДМ є зрозумілими	**7,00**
53	У процесі навчання та дослідницької роботи приділяється достатня увага питанням академічної етики, авторського права та коректного використання матеріалів	**7,00**
54	Обізнаність щодо дій у разі порушення академічних прав, виникнення конфліктної ситуації або порушення принципів академічної доброчесності	**7,00**

Результати свідчать про високий рівень обізнаності здобувачів із правилами академічної доброчесності, академічної етики та захисту академічних прав.

Максимальні середні оцінки ($\bar{x} = 7,00$) отримали всі винесені на оцінювання показники.

Блок 12. Участь у забезпеченні якості та розвиток ОНП

Усі чотири респонденти (100 %) на питання щодо можливості подавати пропозиції стосовно змісту та вдосконалення ОНП обрали відповідь «Мав(ла) можливість, але пропозицій не подавав(ла)».

Це свідчить про наявність можливості участі здобувачів у процесах внутрішнього забезпечення якості та вдосконалення освітньо-наукової програми.

Щодо першочергових напрямів покращення організації навчання та дослідницької діяльності:

- 3 респонденти (75 %) зазначили рівень цифровізації та електронні сервіси для аспірантів;
- 1 респондент (25 %) — психологічну та безпекову підтримку.

Загальну структуру ОНП з погляду її логічності, зрозумілості та відповідності сучасним вимогам 4 респонденти (100 %) оцінили як таку, що «Повністю відповідає».

Таким чином, 100 % опитаних високо оцінюють загальну структуру ОНП.

На відкрите питання щодо того, що доцільно змінити, доповнити або вдосконалити безпосередньо в ОНП: 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво (зі змінами), В1 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво (зі змінами), додаткових пропозицій респонденти не надали.

Загальні висновки

Результати опитування здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти засвідчили високий рівень позитивного оцінювання ОНП 021

Аудіовізуальне мистецтво та виробництво (зі змінами) та В1 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво (зі змінами).

За всіма тематичними блоками середні оцінки знаходяться у верхній частині 7-бальної шкали. Респонденти позитивно оцінюють зміст і структуру ОНП, організацію навчання та можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії, якість навчання та викладання, систему оцінювання результатів навчання, можливості навчання через дослідження, наукове керівництво, дослідницьке та професійне середовище, міжнародну складову, ресурсну й організаційно-інформаційну підтримку, дотримання принципів академічної доброчесності, етики та авторського права.

Особливо високі результати отримано щодо доцільності співвідношення теоретичної підготовки, самостійної роботи та роботи над дисертаційним дослідженням; балансу між синхронним, асинхронним навчанням і самостійною роботою; можливостей врахування тематики дисертаційного дослідження при формуванні індивідуальної освітньої траєкторії; гнучкості організації навчання в умовах воєнного стану; можливостей апробації результатів дослідження; доступу до наукових та інформаційних ресурсів; зрозумілості правил академічної доброчесності.

Важливим результатом є те, що всі респонденти (100 %) зазначили повне врахування їхніх особистих науково-дослідних пріоритетів, інтересів та авторських розробок під час формування або уточнення теми дисертації. Усі опитані також охарактеризували освітньо-наукове середовище ХДАДМ в умовах воєнного стану як гнучке та адаптивне.

Високо оцінюється і участь здобувачів у забезпеченні якості двох ОНП: усі респонденти підтвердили, що мали реальну можливість подавати пропозиції щодо її змісту та вдосконалення, хоча на момент опитування таких пропозицій не подавали.

Таким чином, результати опитування свідчать, що ОНП: 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво (зі змінами) та В1 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво (зі змінами) загалом відповідає науковим і професійним інтересам здобувачів, забезпечує сприятливі умови для освітньої та дослідницької діяльності та позитивно оцінюється респондентами.

З огляду на невелику кількість респондентів (n = 4) отримані результати доцільно використовувати передусім як інструмент внутрішнього моніторингу та зворотного зв’язку зі здобувачами. Кількісні відмінності між окремими показниками та тематичними блоками мають описовий характер і не можуть розглядатися як статистично значущі.

Всі отримані в ході опитування дані, пропозиції та побажання щодо організації безпечного, інформаційно насиченого, психологічно сприятливого та комфортного для здобувачів середовища в освітньому просторі Академії та, зокрема, аспірантурі Академії і викладачів, які забезпечують навчання за освітньо-науковими програмами Аудіовізуальне мистецтво та виробництво (зі

змінами) В1 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво (зі змінами), обговорені з гарантами програм, керівництвом аспірантури, інформація надана керівництву Академії.

Сам факт згоди на участь і опитуванні - знак підтримки і бажання зберегти зв'язок з академією в важкі часи повномасштабного вторгнення.

Студентське опитування поруч із вивченням поглядів викладачів, випускників і працедавців, дотриманням академічної доброчесності дає об'єктивний матеріал для вдосконалення навчального процесу, включно з поглибленням soft skills (соціальних навичок і умінь) та покращення освітнього середовища Харківській державній академії дизайну і мистецтв під час дії воєнного стану в важкі часи повномасштабного вторгнення.

01 жовтня 2026 року

[i] https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/33977

[ii] https://www.ksada.org/wp-content/uploads/2025/04/nove-polozhennya-z-yak-osvit-diyaln-1.pdf

[iii] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0664-25#n4